

הנחיות להוראת המצגת "כישלון – בדרך להצלחה"

אוקלוסיית היעד: כיתות ה-ז

רקע:

"חווית הכישלון היא חוויה סובייקטיבית ואינדיווידואלית. יש מי שיחווה כישלון אם לא הגיע למקום הראשון בכיתה, ואחר יהיה מרוצה אם קיבל ציון עובר. עם זאת, כישלונות הם נחלת הכול, גם של האנשים המצליחים ביותר" (מתכנית הליבה של משרד החינוך - כישורי חיים לכיתה ז - [להתמודד עם כישלון](#)).

ילדים רבים (וגם אנשים מבוגרים) סבורים שכישלון זה ההיפך מהצלחה. כלומר, הם מאמינים שהדרך להצליח היא להיכשל כמה שפחות. הפעילות במצגת מאתגרת את התפיסה הזאת ומנסה לעורר את התלמידים לתפיסה שונה, שבה כישלון הוא לעתים חלק בלתי נפרד מהדרך להצלחה. תפיסה זו מנסה להסיט את כובד המשקל מהניסיונות להימנע מכישלון בכל מחיר, לעבר התמודדות בונה עם כישלון ויכולת להמשיך הלאה, למרות הכישלון.

התפיסה החיובית יותר של כישלון, אין משמעותה הכחשה של הרגשות הקשים שהוא מעורר. חשוב שתהיה מודעות לרגשות אלה ואפשרות לבטאם ללא בושה ותחושות אשמה, כדי שניתן יהיה להשתחרר ולהמשיך הלאה בגישה חיובית.

רבים מהמתמודדים עם כישלון מאמינים שהם היחידים שנכשלים או שחווים רגשות קשים בעקבות כישלונות. הגילוי שגם אחרים סביבם חווים רגשות דומים עשוי להביא להקלה. זה אחד היתרונות של עיסוק בנושא בכיתה. עם זאת, יש לגלות רגישות רבה בניהול הדיון ולאפשר לתלמידים לבטא עמדות בהתאם לדרגת החשיפה האישית המתאימה להם. חשוב להקפיד שהנושא הרגיש לא יהפוך להזדמנות להצקה או להתייחסות פוגענית של תלמידים כלפי חבריהם.

התמודדות בונה עם כישלון חשובה לא רק לטובת הרווחה הרגשית, אלא גם משום שחוויות של כישלון עלולות לעתים להוביל להימנעות מהתנסות. ההתנסויות החוזרות ונשנות והיזמה של התנסויות חדשות, חיוניות ללמידה בכל תחום, והפחד מכישלון, אם לא מטופל, עלול לחסום זאת.

מטרות:

1. התלמידים יהיו מודעים למשמעות של כישלון עבורם.
2. התלמידים יבינו שכישלון הוא לעתים חלק בלתי נמנע מהדרך להצלחה.
3. התלמידים ירכשו כלים להתמודדות עם התחושות והרגשות הקשים שהכישלון מעורר.
4. התלמידים ירכשו כלים להתמודדות עם כישלונות בחייהם בתחומים שונים.
5. התלמידים יבינו כי חווית כישלון אינה צריכה להוביל לייאוש, וכי לעתים לאחר מספר כישלונות מגיעה ההצלחה.

ניהול הפעילות במצגת בכיתה:

כדי לאפשר לרוב התלמידים להשתתף, ניתן להקרין את המצגת בכיתה ולחלק את התלמידים לקבוצות. כך יוכלו לערוך דיון משתף ואחר כך להציג את מסקנותיהם במליאה.

שקופית 1

שקופית פתיחה:

על רקע התמונה בשקופית הפתיחה, מומלץ לקיים דיון שבו התלמידים משתפים בכישלונות שונים שחוו או ששמעו עליהם מחברים ומשפחה. מומלץ לדון עם התלמידים, בחוויות כישלון שהם מכירים בכל התחומים של חייהם: לימודים, חוגים, תנועות נוער, חברויות ועוד.

חשוב שהתלמידים יבינו בדיונים כי כישלון הוא חוויה שכיחה מאוד בקרב בני אדם שונים בתחומים שונים, וההבדלים הם בצורה שבה מתמודדים עם החוויה.

שקופית 2

אנשים שהצליחו בגדול

על התלמידים ללחוץ על התמונות. בלחיצה על התמונות יופיעו סיפורי הצלחה. בלחיצה על כפתור "הידעתם?" יופיעו חוויות הכישלון של הדמויות המצליחות. התלמידים ייווכחו לדעת שהחוויות הללו לא גרמו להן להתייאש אלא לנסות שוב, וזהו המסר שאנו רוצים להעביר לתלמידים.

מומלץ לדון בכיתה בשאלה הבאה: מה לדעתכם המסר העולה מהעובדות מסיפורי הדמויות שקראתם זה עתה?

ניתן לעשות זאת באמצעות דיון בעל פה בכיתה או באמצעות אפליקציית סל"ב, שבאמצעותה יענו התלמידים על השאלה מתוך הטלפונים הסלולריים שלהם ויתקיים דיון בכיתה על התשובות.

שקופית 3

מוכר לכם?

על המסך מופיעות זו אחר זו תמונות שונות של ילדים שחוו כישלון בכל מיני תחומים. המסך האחרון מסכם את כל הדוגמאות במסר: כולנו נכשלים לפעמים.

מטרת הדוגמאות היא להראות לילדים שאף שלעתים מתקשים לדבר על כישלון, זוהי חוויה שכיחה ומוכרת לכולם. הדיון המתבקש כאן הוא האם התלמידים יכולים להזדהות עם הכישלונות ולהוסיף עליהם עוד דוגמאות ולשתף בחוויותיהם.

שקופית 4

אז בעצם מהו כישלון?

אז בעצם מהו כישלון?

אנשים שונים תופסים כישלון באופן שונה. מהי ההגדרה של כישלון שהכי מדברת אליכם?

כשאני לא מביע הישג משמעותי וחשוב (ניין טוב, ניצחון).

כשאני לא הכי טוב בקבוצה שלי.

כשאני לא מצליח לפעול בהתאם לציפיות שלי.

כשאני לא מצליח לפעול בהתאם לציפיות של הסביבה (בית ספר, הורים, חברים).

כשאני מציג ביצוע בינוני או מתחת לממוצע.

לחצו על היגד כדי לבררש אותו. **הבא**

הקודם לביטול לחצו שנית. לחצו על **הבא** להמשך.

כאן נרצה לסייע לתלמידים להגדיר מהו כישלון, בלי לדרוש מהתלמידים להיחשף ברמה האישית. ההגדרה הכללית מאפשרת להם להבין את חוויית הכישלון מהיבטים שונים ולהרחיב את התפיסה שלהם לגביו.

שקופית 5

מה מרגישים כשנכשלים?

מה מרגישים כשנכשלים?

הכישלון מלווה ברגשות קשים ולא נעימים, שלעתים מונעים מהנכשל לנסות שוב או לשנות את ההתנהגות שלו.

מהם הרגשות המלווים כישלון?

כעס   עצב   אכזבה

מבוכה   דאגה   חוסר אונים

קנאה   אשמה   תסכול

לחצו על מילה להדגשה. לביטול הבחירה לחצו שנית. **הבא**

הקודם לחצו על **הבא** להמשך.

שקופית זו מזמינה את התלמידים לעסוק ברגשות המגוונים המלווים את חוויית הכישלון. יש חשיבות בשיום הרגשות כדי להעלות את המודעות של התלמידים ולשפר את ההתמודדות. ניתן ורצוי ללווץ על יותר מרגש אחד. המטרה היא שהתלמידים יבנו משמעות להתייחס.

שקופית 6

ילדים מתמודדים עם כישלון

ילדים מתמודדים עם כישלון

לחצו על הדמויות למידע נוסף. בסיום לחצו על **הבא** להמשך. **הבא**

הקודם

דני, ליאת ועילאי הם שלושה ילדים המתמודדים עם כישלון בדרכים טיפוסיות שונות. מטרת הפעילות היא להכיר את הטיפוסים ואת דרכי ההתמודדות השונות שלהם עם כישלון. מומלץ לפתח דיון בכיתה על דרכי התמודדות שונות נוספות.

שקופית 7

עם מי אתם הכי מזדהים?

עם מי אתם הכי מזדהים?

אחר   יום   חנה   דני

לחצו על הצלילת והוסיפו חזק בבעה. כתבו מעל כל אפשרות את מספר המצביעים עבורה. לחצו על הבא להמשך.

הקודם הבא

בשקופית זו הכיתה מבצעת סקר. התלמידים יסמנו עם איזה טיפוס הם הכי מזדהים. ניתן להוסיף גם טיפוסים אחרים.

תוצאות הסקר יופיעו על המסך. האפשרויות שמקבלות את מרב ההצבעות הן לא בהכרח הטובות ביותר, אלא מוכיחות שיש שונות. ניתן לפתח דיון על הסיבות לשונות או על הסיבות לכך שעמדות מסוימות יותר נפוצות מאחרות.

שקופית 8

מה עושים?

מה עושים?

לחצו על המחוג לסיבוב הרולטה. בסיום לחצו על הבא להמשך.

הקודם הבא

שקופית זו בנויה כמשחק רולטה. מטרתה לעודד את התלמידים להתנסות בהתמודדות הלכה למעשה לגבי אירועים נתונים. כל לחיצה על הרולטה פותחת סיפור ודרכי תגובה אפשריות. אין דרך אחת נכונה, אלא כדאי לעודד את התלמידים להבין את כל הדרכים.

שקופית 9

טיפים, טיפים

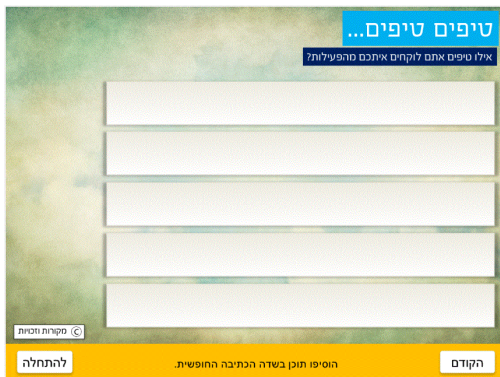
דרכי ההתמודדות עם כישלון יכולות להיות בתחום המחשבה ובתחום המעשה. הפעילות בשקופית זו מזמינה את התלמידים למיין דרכי התמודדות לתחום החשיבה או לתחום המעשה. הם מבצעים זאת באמצעות גרירת הטיפים לעמודה המתאימה.

בשקופית זו חשוב להדגיש שלכל אחד יש טיפים שונים שעוזרים לו, וניתן לעבות את הפעילות בדיון בעל פה שבו תלמידים שבחרים בכך ישתפו מהם הטיפים היעילים עבורם. הטיפים מנוסחים בתמציתיות, וניתן לבקש מהתלמידים להרחיב על כל טיפ בדיון בעל פה, להסביר את הטיפ וכיצד הוא עוזר לנו להתמודד עם כישלון.

לדוגמה, כאשר עוסקים בטיפ "להתכונן היטב" אפשר לבקש מהתלמידים לפרט: איך מתכוננים? מה עושים? למי פונים? בטיפ מתחום החשיבה – "להבין שאי אפשר לדעת הכול", אפשר לשאול למשל: למה הציפייה הזאת בכלל קיימת בחברה שלנו? כמו כן, ניתן להביא טיעונים שתומכים בו. למשל, שגם אנשים שהצליחו בגדול, כמו בשקופית השנייה, עדיין לא היו מומחים בכל התחומים אלא בתחום מסוים אחד; או למשל, שבחברה שבה יש כל כך הרבה ידע אין אדם אחד שיכול להקיף את כולו, וכו'.

שקופית 10

טיפים טיפים... (המשך)

זוהי שקופית סיכום שבה התלמידים יבחרו מהם הטיפים המועדפים עליהם באופן אישי. כדאי לקיים דיון בכיתה: מה עושים כאשר טיפ אינו מתאים ואינו עוזר? האם מנסים טיפ אחר? איך פונים לעזרה? איך מרחיבים את מאגר האפשרויות? ועוד.

בכל דיון מומלץ לעודד את התלמידים להעלות עוד ועוד אפשרויות כדי להרחיב את מעגל ההתנסויות ואפשרויות ההתמודדות.